

Μὰ τί νὰ πῶ ; Ἕνας λόγος δὲ μοῦ πέφτει
τὸ τραγικὸ σὰ χτύπησε ρολόι . . .

Λύσσα ἢ βλασιήμια.—Σκύβω καὶ μακραίνω,
Κι ὅπου σταθῶ ἀγροικῶ τὴ σύντροφιά σου.
Μὲ τι πού ζῶ καὶ σκέφτομαι καὶ κραίνω
πῶς ν' ἀναστήσω λέω τὴν ὁμορφιά σου :

ὦ ! παραγμέ, πού ἐλπίδα δέ σου μένει,
κι οὔτε καιροὶ σὲ δέχονται, οὔτε τόποι !
Μόνο ἡ ἀγάπη ξαίρει ν' ἀνασταίνει
δ,τι Θεοὶ σκοτώσανε κι ἀνθρώποι.

Κ' εἶμαι ὁ τρανός.—Ὁ πλάστης· Δὲ γυρίζουν
τὰ μάτια μου ψηλά νὰ ζητιανέψουν.
Στὸν πόνο, σὰ σὲ μάρμαρο σκαλίζουν.
Κλαῖνε, προσμένουν, ὄχι νὰ πιστέψου ν !

3

Μὰ μὴν τοῦ λέτε, πικρόλογες γιαγιάδες,

συνηθισμένο τοῦ πόνου μοιρολόι.
Καὶ σεῖς οἱ σιδηρόκαρδοι παπάδες,
πού ἀταίριαστα τοῦ στέκεστε στὸ μπόι,

Μὴν τοῦ χαλάτε σκληρὰ τὴν ὁμορφιά του,
γύρω σὲ τέτοιο λουλοῦδι ἐσεῖς κοράκοι.
Τὸ φῶς ἄς μένει μονάχα συντροφιά του.
Κι ἄς φτάνει θρηῆνος καὶ κλάμα τ' ἀγεράκι.

Κι ἄς πέσουν τ' ἄστρα στολίδια του.—Τριγύρα
στὰ λιγωμένα ματάκια, τὰ γελάκια.
Διῶξετε ἀπὸ πάνω τὴ στρίγγλα του τὴ Μοῖρα,
χρυσὰ νὰ στήσω στὸν ἔπνο του ἀγγελάκια.

Ἔτσι νὰ φύγει σιγὰ σὰ χελιδόνι . . .
Καὶ τὴ φωλιά του κοντὰ μου ποῦχε χτίσει
φιλιά, ἢ λαχτάρω, καὶ χάρδια μου ἄστη στρώνει,
μὴν τὸ γελάσω καὶ πάλι μοῦ γυρίσει . . .

ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ZAN ZOPES

Τ Ο Λ Σ Τ Ο Η Σ

Ἀπὸ τίς Pages choisies τοῦ Ζαρὲς πού τώρα βγήκανε
σὸ Παρίσι. Ἐπέροχη διάλεξη πού τὴν εἶπε ὁ ἀλη-
σιμῶντος Γάλλος ἀρχηγὸς καὶ ξεχωριστὸς λογοτέχνης
στὴν Τοιλούζη, λίγους μῆνες μετὰ τὸ θάνατο τοῦ
Τολστόη. Δίνει τὸ χαρακτηρισμὸ τῆς φιλοσοφικῆς δι-
δαχῆς τοῦ Ρώσου φιλοσόφου, ξετάζοντας καὶ βρί-
σκοντας τὰ αἰτία τῆς ἠθικῆς κρίσης ποῦγινε μέσα του
καὶ τὸν ἀνάγκασε, ἀφήνοντας τὴν καθαρὴ λογοτεχνία,
νὰ γίνε ἀπόστολος μιᾶς νέας φιλοσοφίας πού βασιζό-
τανε πάνω στὴ χριστιανικὴν ἀγάπη.

Πολὺ μεγάλη θῆτανε ἡ στεναχώρια μου, ἂν εἶ-
μουν ἀναγκασμένος μὲς σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα
ποῦχω στὴ διάθεσή μου νὰ περιλάβω, ἢ κι ἀπλὰ νὰ
δοκιμάσω νὰ περιλάβω ὅλο τὸ νόημα τοῦ ἔργου καὶ
τῆς σκέψης τοῦ μεγάλου Τολστόη, ὅλες τίς περιπλο-
κὲς τῆς ζωῆς του. Μεγάλο σ' ἔχταση εἶναι τὸ ἔργο
του, καὶ προπάντων ἡ προσωπικότητά τοῦ Τολστόη
εἶναι πολὺ ἀψηλὴ μαζὶ καὶ πολὺ περιπλοκὴ. Αὐτὸς ὁ
ἄνθρωπος μὲ τὴν τόση του ἐπίδραση στὸ πνεῦμα καὶ
στὴ ζωὴ ὅλων τῶν λαῶν ἔρρεινε ὡς τὸ τέλος ἓνας
σλάβος, μοναδικὰ καὶ βαθιὰ ρουσσος, κ' ἡ σκέψη
του δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ καμμιά θέση στὰ πλαίσια
τῆς δυτικῆς σκέψης. Τὸν ἄνθρωπο αὐτόν, πού ἀνα-
σῆκωσε τὰ εὐγενικώτερα ἀνθρώπινα πάθια, καμμιά
θρησκεία, καμμιά μερίδα, καμμιά τάξη δὲν μπορεῖ

νὰ τὸν πάρει ὀλίγωρο μὲ τὸ μέρος της. Κι αὐτὸς
πού κήρυξε σὰ θεμελιώδη δόγμα τὴν παγκόσμιαν
ἀγάπη, τὴ βαθιὰν ἐπικοινωνία τῶν ψυχῶν, ἔζησε
ὅλη του τὴ ζωὴ σ' ἄγρια καὶ περὶφανῆ ἀπομόνωση.
Εἶν' ἓνας χριστιανὸς κ' ἓνας ἐπαναστάτης, ἓνας ἐπα-
ναστατὴς ἀντίθετος πρὸς ὅλες τίς ὀργανωμένους ἐπανα-
στατικὰς μερίδες, ἓνας χριστιανὸς ἐπαναστατημένος
ἐναντία στὰ θάματα καὶ στὶς Ἐκκλησιές. Εἶναι ἀπὸ
μιὰ βέβαιη ἀποψη ἓνας θαυμαστὸς ἀνακαινιστὴς
πού μπροστὰ του κ' οἱ σοσιαλιστὲς—ἐπαναστάτες ἀ-
κόμα σοῦ φαίνονται κάποτε γεμάτοι ἀπὸ δειλία κι
ἀπὸ ἰδέες τῆς ρουτίνας. Καὶ μαζὶ, πολλὰ χαρακτηρι-
στικὰ τῆς σκέψης του καὶ τῆς ψυχῆς του τονε δει-
χνουν ἄνθρωπο τοῦ περασμένου. Καὶ σὲ κάνει νὰ
συλλογιέσαι κάποιες ἀπὸ τίς μυστικὲς σκολὲς τῶν
πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ, τοὺς ἐρημίτες ἑ-
κκείνους λόγου χάρι πού, λέγοντας πῶς εἶναι οἱ πρό-
δρομοὶ τοῦ ἔρχομοῦ τοῦ ξαναγεννημένου Χριστοῦ
στὴ γῆ, κόβανε κάθε δεσμὸ μὲ τὴν κοινὴ ζωὴ. Δὲν
εἶναι λοιπὸν ἡ λεπτόλογη ἀνάλυση τῆς περιπλοκῆς
αὐτῆς ψυχῆς πού θὰ δοκιμάσω νὰ κάνω. Θὰ πε-
ριοριστῶ σήμερα νὰ δείξω τὸ χαρακτηριστικὸ ἐ-
κείνο πού εἶτανε τὸ σπουδαιότερό της, τὴν ἠθικὴ
καὶ θρησκευτικὴ δύναμή της, τὴν ἐπιθυμία ὄχι πιά
τοῦ σκετικὰ καλύτερου, μὰ τοῦ ἀπόλυτου τέλειου, πού

ξυσηκωσε και βιασινσε αυτη την ψυχη. "Επειτα μ' αυτον τον τροπο, θαρω, κι ο Τολστογς ξυσηκωσε την ανθρωπινη γενια. Γιατι αυτη ενιωσε πως ευρισκε μεσα σε κεινον κατι παραπανου και κατι καλυτερο απο ενα λογοτεχνη, κατι αλλιωτικο απο ενα μυθο πλαστη η ακομα κι απο ενα δυνατο δημιουργο ψυχων, ενιωσε πως ευρισκε εναν ανθρωπο βασανισμενο, γεματο παθος για το προβλημα της ανθρωπινης ειμαρμενης. Ωπως ολοι οσοι μπαίνουν βαθια στο νοημα της ζωης και δε γλυστορουν ανοητια στην απανωσια της. Και μονο γιατι οι ανθρωποι νιωσανε πως οι τελευταies μερες του μεγαλου μυστικου αποστολου προδινανε ενα βαθυ εσωτερικο δραμα, γιαντο τους συγκινησεν η τραγωδια των στερνων του ημερων. Τι εγινε τις τελευταies αυτες μερες; Γιατι, πως ο Τολστογς — λιγα χρονια πριν πεθανει — πως ο Τολστογς δοκιμασε να φυγει απο το σπιτι οπου τοςον καιρο ειχε ζησει;

Που ηθελε να παει; Τι ηθελε να κανει; Φαινεται πως εκει μεσα ειν' ενα μυστικο που δυσκολα θα το ξεδιαλυνουμε ολοτελα; κ' ισως καποιες ουβατικότητες, αυτες οι ιδιες ουβατικότητες που ο Τολστογς, θαμαστης της απολυτης αληθειας, τις μισουσε, θα βοηθησουν να τυλιχτει με καποιου ειζους μυστηριο το τελος του. Θελησε ταχα, προ να φυγει για παντα, αυτος που απο τριαντα χρονια και δω διδασκε στους ανθρωπους την πλερια απαρνηση και την απολυτη φτωχια, θελησε ταχα να κοψει καθε δεσμο που εμμενε στη ζωη του, κσθε συνηθεια του, και να βαλει αναμεσα σ' αυτον και στον αγνωστο Θεο που ακολουθουσε, τη στερηση και την αρνηση των επιγειων αγαθων; Μπορει, μδλο που Τολστογς παντα ελεγε πως η διδαχη του δεν τον υποχρεωνε να πεταξει μεμια μακρια ολα οσα τον τριγυριζανε, παρα μποροσε να ζει, με τοις ιδιους ορους που ζουσε ως τότε, με πνεμα ομως απαρνησης και φτωχιας. Μπορει ακομα και ναχε να παλεψει τις τελευταies του μερες εναντια σε μπόδια που ολο και αξιανανε, μισα στην περικυκλωσια του "Ενας γαλλος, ο κ. Μπουλανζε, που φαίνεται πως μπορει, απ' οσα ειδε, να μαρτυρησει για τα τελευταia χρονια και τις τελευταies μερες του Τολστογς, λει πως αυτος αρχισε να πειραζεται πολυ απο τις καθημερινες οικογενειακες δυσκολιες οπου σκόνταβε, θελοντας να διαθεσει την περιουσια του μετα το θανατο του. Ειταν αρκετες μερες που εκανε πιο μεγαλους περιπατους καβαλα, σα για να βρει τη γαληνη μες στη μοναξια. "Οπως και να ναι, ομοια και να ναι η αμμοση κι ορισμενη αιτια αυτης της αναχωρησης του, η αναχωρηση αυτη ειναι η αμμοση η εμμοση συνεπαια του ιδανικου της απαρνησης και της αυστηροτητας που αυτος κηρυχνε. Κ' ειναι κατι τραγικο, κατι που σε πληγωνει, αυτος ο μεγαλος γερος που εξοριζεται μοναχος του τη νυχτα απο το σπιτι οπου σκεφτηκε, σπου αγαπησε. Βγηκε, εφυγε, απο την Γιασναγια

Πολιανα οπως θα δραπετενε καποιος καταδικος απο τη φυλακη του.

Ειχε ακουσει καποιονε δικό του να ψαχνει μες στο γραφειο του, ενω αυτος ειχε πλαγιασει, ισως για να βρει εκεινη την διαθηκη που δεν τον αφινε ησυχο, και αυτο αγανάχτησε. "Αποφασισε να φυγει, ειδοποιησε το γιατρο του, και μονος περασε τον κηπο και τραβηξε προς τους σταβλους για να ζεψει και να φυγει μες στη νυχτα για το κοντοτερο σταθμο. Το ποδι του σκόνταψε πάνω σενα κουτσοουρο μες στο περιβόλι, επεσε κι αναγκαστηκε να γυρισει ψαχοντας σπιτι του για να παρει ενα κλεφτοφαναρο και να ξαναφυγει, αυτο το μεγαλο λευτερο πνεμα, μ' ολες τις προφυλαξες που θαπαιρνε ο καταδικος που θαδραπετενε απο τη φυλακη του. Αι, λοιπον, βλεποντας, νιωθοντας το ηθικο αυτο δραμα, το δραμα το διανοητικο, το δραμα το μυστικο, νιωθοντας την τραγικη αντιφαση αναμεσα απο την ιδεα που ενθουσιαζε αυτον τον ανθρωπο και τις συνθηκες της περικυκλωσιας του, οι ανθρωποι δωσανε προσοχη και συγκινηθηκανε με τις τελευταies μερες της ζωης του. Μα αυτη η κριση των τελευταων ημερων δεν ειταν κατι απαντεχο, δεν ειναι παρα η τελευταia ακρα της βαθειας ηθικης και θρησκευτικης κρισης που απο καμια τριανταρια χρονια, γυρω στο 1880 αναποδογυρισε και ξανακαινούργισε τη ζωη του και την ψυχη του. Πως γεννηθηκε αυτη η κριση που ειταν να πουμε το κεντρο της ζωης του; Γιατι ολα οσα εγιναν πριν απ' αυτη φαίνεται πως την προετοιμαζουν, κι οσα γινανε υστερα φαίνονται σα συμπερασματα της.

Ο Τολστογς ειτανε τότε πενήντα χρονων. Ειχε ζησει, κατα τα φαινόμενα τουλάχιστο, την κοινή ζωή, μεγαλος αφέντης της Ρουσικης αριστοκρατίας αναθρεμμενος σενα σπιτι δυνατο και πλούσιο. Παραδόθηκε στις αταξίες της ευκολης ζωης των νέων της αριστοκρατίας της Πετρούπολης.

Αηδιασμενος απο την ευκολη και ψευτικη αυτη ζωή, πήγε στον Καύκασο, ανάμεσα στους απλους ανθρωπους, σε μιαν εξαιρετικα υπεροχη και μζι συνηθισμενη φύση, ανάμεσα σ' ανθρωπους που οι λεπτότητες του πολιτισμου, του ψευτοπολιτισμου κατα τη γνώμη του, δεν τους ειχανε προσβάλει ακομα' υστερα βρέθηκε και πήρε μέρος, παλληκαρι μες στα παλληκαρια, στα δραματα της Σεβαστόπολης. Γύρισε στη Μόσχα, παντρευτηκε κ' εζησε δεκαπέντε χρονια την πιο ησυχη και την πιο ευτυχισμενη οικογενειακη ζωή. Ειχε γράψει σαυτη την περιοδο καποια απο τα λαμπρότεσ' αριστουργήματά του, τις αφηγησές του για τον Καύκασο και για την κολιορκια της Σεβαστόπολης, το μεγαλο εθνικο του ρομάντζο «Πόλεμος και Ειρήνη».

Ο πλουτος πλημμυροσε το σπιτι του. Ζουσε ανάμεσα σε πληθος αγαθων, παιδια και δόξες. Τδνομά του ειτανε γνωστο οδλον τον κόσμο, η υγεια του καλη οπως ποτε αλλοτε. Μερικοι ειπανε πως μο-

ρεί ή απότομη κρίση του μυστικισμού που τότε χιούπησε νάντανε αποτέλεσμα κανενός από κείνα τὰ μυστικά παραστρατίσματα του οργανισμού, που ούτε φαίνονται, και χτυπούνε τον άνθρωπο στη μέση της ζωής του, τη στιγμή που θαρχίσει ή ζωή να γέρνει προς τη δύση της. Ο Τολστόης βεβαιώνει πως τίποτα τέτοιο δέν είναι. Λέει πως ποτέ δέν εΐτινε τόσο γερός, και πως μπορούσε την εποχήν εκείνη να δουλεύει στο γραφείο του, να γράφει, να συνθέτει όχτώ ώρες στη σειρά, δίχως να νιώσει τον παραμικρό κάματο. Θέλησε μαιτόν τον τρόπο να μη ελαττώσει τη σημασία της ήθικης κρίσης που πρόβαλε τότε μέσα του. Τι λοιπόν εΐπε ξαφνικά στον εαυτό του;

Εΐπε: εΐμ' ευτυχισμένος, έχω όλες τις χαρές του κόσμου σε βαθμό που λίγοι άνθρωποι τον φτάνουν, κι όμως μου φαίνεται πως ΐσαμε τώρα ΐζησα σε κακό όνειρο, σε μιάν εγωιστική ζωή, σε μιάν πλαστή ζωή, δίχως να γνιστώ για τὸ ἀληθινὸ νόημα της ζωής και δίχως να συμμορφώσω τὸ ἰδανικό μου μέσα ἀνώτερο ἰδανικό. Μπόρεσα ὡς τώρα να μη συλλογιστώ αυτά τὰ πράγματα γιατί ή ζωή ἔβραζε μέσα μου, γιατί με κερνούσε από τὸ μεθίσι της. Μά τώρα, δίχως νάμαι οὔτε ἄρρωστος, οὔτε κουρασμένος, οὔτε φτωχός, νιώθω ὅμως πως ξαφνικά ξεμέθυσα κι ἀναρωτιέμαι: Τι εΐν' ή ζωή. Θα τη σβήσει ὁ θάνατος. Κ' ή δική μου ή μοίρα, ἐνός ἀπὸ τούς λαμκρότερους και πιὸ ευτυχισμένους ἀνθρώπους, εΐναι μοίρα ἔλσεινή. Τι εΐνε οἱ χαρές που θα χαθόνε, τὰ πλούτη που ὁ τάφος θα τὰ καταπιεΐ; Θέλω μιάν λύση για τὸ πρόβλημ' αὐτὸ της ζωής. Και τι μου λένε οἱ σοφοί, τι μου λένε οἱ φιλόσοφοι;

Μου μαθαίνουν τις σχέσεις τῶν πραγμάτων ἀναμεταξύ τους και δὲ μου μαθαίνουν μονάχα ἕνα, ἐκείνο που μ' ἐνδιαφέρει, τὴ σχέση της ψυχής μου, του ἐγώ μου, της βαθεΐας ἐσωτερικής μου ζωής με τὸν ἄπειρο και μυστηριώδη κόσμο. Κι όμως αὐτὸ εΐναι που θέλω να μάθω. Ἡ ζωή μου δέν έχει νόημα, δέν έχει αξία, ἂ δέν εΐναι συνδεμένη με κάτι ἀνώτερο κ' αἰώνιο. Αἱ λοιπόν, οἱ φιλόσοφοι μου λένε: Τὸ ἄπειρο δουλεύει, ὁ κόσμος συνεργάζεται με τὸ ἄπειρο, μπορεί μάλιστα να εΐτοιμάζει κάτι μεγάλο, θείο, και γώ, φωνάζει ὁ Τολστόης τούς λέω πως αὐτὴ ή ἀπάντησή τους εΐναι μάταιη, πως τὸ ἀπεριόριστο *σύμπαν*, δέν εΐναι στὰ μάτια μου, πως και γι' αὐτούς τούς ἴδιους τούς σοφούς δέν εΐναι παρὰ ἕνας γιγάντιος κι ἀταίριαστος σωρός ἀπὸ κόσμους κι ἀπὸ ἄτομα που σμίγουν και που χωρίζονται πάλι.

Ἄν ἔλεγε κάποιος του Τολστόη: Κάνε τουλάχιστο ἕνα τὴν ψυχὴ σου με τὴν ἀνθρωπότητα που πάει προς ἕνα καινούργιο ἰδανικό, θάπαντοῦσε. Για να ξαίρω καλά τί θάναι αὐτὴ ή ἀνθρωπότητα, ή και για να δοκιμάσω θαμπὰ να τὸ ξανοίξω, θα χρειαστεΐ να τὴν ξαίρω ὀλάκωρη, ἐνῶ δέν ξαίρω τίποτα, μήτε

για τὴν ἀρχή της, μήτε για τὸν προορισμό της, κ' ὕστερα, φωνάζει με τὸ προσταχτικό τόνο του σλάβου ἀριστοκράτη, μου χρειάζεται μιάν λύση καθαρὴ, ἀποφασιστική, μιάν λύση για μένα. Και μιλοῦσε και φώναζε μαιτό τον ὑπέροχο μυστικόπαθο ἐγωΐσμό. Οἱ μυστικιστές έχουν ἕνα ξεφρενιασμένο πάθος για τὴ ζωή τους. Θαρρεΐς πως εΐν' εΐτοιμοι να τὴ χάσουν, να τὴ δώσουν. Ναι, φτάνει να γίνει αὐτὸ για κάτι που τούς φαίνεται σάν τὸ ἀψηλότερο μέρος του εαυτοῦ τους κ' εΐναι εΐτοιμοι να βουλιάξουν στην ἄβυσσο, φτάνει νάναι μιάν ἄβυσσο τελειότητας. Κι ὁ *μειτισμός* που πάντα φτάνει στὰ ἄκρα, εΐν' εΐτοιμος να δεχτεΐ να κολαστεΐ, φτάνει αὐτὸ να τὸ θέλει ἕνας καλὸς Θεός. Αἱ λοιπόν, αὐτὸς ὁ μυστικόπαθος ἐγωΐσμός που θέλει τὸ ἐγώ του να λάμπει, να βρίσκεται σε ἄρμονία με τὸ *σύμπαν*, νάχει τὴ βεβαιότητα πως οἱ σκέψεις του, τὰ ἔργα του, οἱ πράξεις του, θα ζήσουν σε κάποια ἀιωνιότητα, ἔκανε ἀνω κάτω τὸν Τολστόη. Και μη βρίσκοντας τὴν ἀμεσην ἀπάντηση, βρισκότανε σε σημείο να ζητήσει καταφύγιο στο θάνατο, στην αυτοχτονία, κι ἀναγκάστηκε, για νἀποφύγει τὸν πειρασμό και να μη ἀφίσει τὴ ζωή, πρὶ να βεβαιωθεΐ πως δὲ θα μπορέσει ποτέ να λύσει τὸ αἰνιγμα, ἀναγκάστηκε να ἀπομακρύνει τὰ τουφέκια για να μη φυτέψει καμμιά μπάλα στο κεφάλι του, καθῶς και τὰ σκιοινὰ ἀπὸ τὴν καμαρά του, για να μὴν του κατέβει καμμιά φορὰ να κρεμαστεΐ.

(Στὸ ἄλλο φύλλο τελειώνει).

ΗΛ. Φ. ΗΛΙΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Κωνσ. Θεοτόκη: ΟΙ ΣΚΑΒΟΙ ΣΤΑ ΔΕΣΜΑ ΤΟΥΣ,
Μυθιστόρημα, 1922

Μιάν φήμη ἀόριστη ἔφερε τὸ καινούριο ἔργο του κ. Κ. Θεοτόκη για ἑπαναστατικό κι αὐτὸ μ' ἔκανε να περιμένω με ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρο τὴν ἐκδοσή του. Ὅχι γιατί σάν κομμουνιστής δὲ θέλω τάχα να ἀναγνωρίσω ὁμορφιὰ πουθενά ἄλλοῦ παρὰ στὰ ἔργα της ἑπαναστατικής πνοής.

Αὐτὰ που εΐναι τόσο μπόσεικα, ἄς τἀφήσουμε να τὰ πιστεύη και να τὰ διακηρύττη μόνο ὁ καλὸς κἀγαθός κ. Ξενόπουλος. Τὴν ὁμορφιὰ τὴνὲ δεχόμαστε και τὴν ἀναγνωρίζουμε κ' ἔμας ὅπου κι ἂν τὴνὲ συναντήσουμε. Μόνο που δέν τὴνὲ συναντοῦμε δυστυχῶς τόσο συχνὰ στὰ ἑλληνικά γράμματα που τὰ βλέπουμε με θλίψη ναποτελματώνονται μέσα στὰ χιλιεσιωμένα και χιλιεπατημένα μοτιβα. Ἄλλο τὸ ζήτημα τί μπορεί ἀναγκαστικά να βγῆ ἀπὸ τὴ σημερινὴ ζωή που εΐναι καθαρὰ ἑπαναστατική. Ἄν ἕνα ἔργο πρέ-